

продуктивними (загальнонавчальними) умінями й навичками та розгорнутою рефлексією, а з іншого – сформованості позитивного емоційно-ціннісного ставлення як до процесу діяльності, так і до її результату.

По-третє, виходячи з того, що, як зазначив В. Кремень, до основних загальноцивілізаційних тенденцій сучасного світу відносять глобалізацію всіх сфер життєдіяльності особистості й суспільства, актуалізується проблема надання молодій людині елементарних можливостей інтегруватися в різні соціуми, самовизначатися в житті, активно діяти, бути конкурентоспроможною на світовому ринку праці.

Науково обґрунтоване розв'язання зазначеної проблеми детермінує переосмислення цілей діяльності педагогічного колективу, її реалізацію на компетентнісно зорієнтованих засадах.

Основні аспекти управління педагогічним колективом вивчають та аналізують як учені, так і педагоги-практики. Цій проблемі присвячені роботи В. Григораша, О. Гречаник, В. Звереві, Є. Корсакова, Т. Кулієва, В. Мамедова, В. Лазарева, О. Панасюка, Б. Ребус, Д. Фуллера, Р. Шакурова та інших, і кількість праць у цій галузі знання постійно зростає, розкриваючи все нові аспекти її розвитку, технологічні підходи, закономірності та суперечності.

Безумовно, останнім часом рівень управлінської культури освітніх менеджерів істотно зріс. Проте аналіз науково-педагогічної літератури з проблеми, власний досвід роботи дають підставу зробити висновок, що в практиці діяльності керівників закладів освіти однією з істотних обставин, що знижує її ефективність, постають суперечності між необхідністю впровадження оновленого змісту, форм, методів навчання й виховання учнів і недостатньою можливістю педагогічного колективу забезпечити інноваційний процес; а також між обґрунтованою вище необхідністю управління розвитком педагогічного колективу задля успішного здійснення компетентнісного підходу й рівнем розробленості цієї проблеми в педагогічній теорії та практиці. Розв'язання цих суперечностей є одним із актуальних шляхів підвищення ефективності сучасної української освіти.

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА SOFT SKILLS ВИКЛАДАЧІВ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

*Захарова В. В.
Полтава, Україна*

У контексті сучасних викликів у галузі освіти, обумовлених війною, навчанням за допомогою дистанційних технологій, у зв'язку зі зростаючою конкуренцією на ринку праці, важливим завданням для викладачів правових дисциплін є не лише передача знань, а й формування у молодого покоління навичок, які дозволять бути успішними у майбутньому. Педагогічна майстерність та soft skills – це дві невід'ємні компетенції викладачів, особливо тих, які працюють у сфері правової освіти. Сьогодні кожен роботодавець очікує від фахівців не лише технічних навичок, а й розвинених навичок комунікації, лідерства, співпраці, адаптації до змін тощо.

У зв'язку з цим, метою нашого наукового пошуку є визначення актуальності формування педагогічної майстерності та soft skills викладачів правових дисциплін.

Майстерність викладача можна розглядати, як сукупність професійної компетентності, педагогічної здібності і педагогічної техніки необхідних для успішного виконання професійних завдань. Це вміння передавати знання та навички, створювати комфортне навчальне середовище, розвивати мотивацію та інтерес до навчання. За визначенням академіка І. А. Зязюна, педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності [1, с. 25].

Методика викладання права являє собою галузь педагогіки, що визначає зміст, методи, прийоми, засоби та форми організації навчання права в загальноосвітній, спеціальній та вищій школах [2, с. 17].

У сфері правової освіти педагогічна майстерність є особливо важливою, оскільки вона дозволяє викладачам не лише передавати теоретичні знання, але й розкривати практичний досвід, навчати студентів аналізувати правові норми та застосовувати їх у реальному житті.

На нашу думку, основними складовими педагогічної майстерності викладача правових дисциплін є володіння знаннями та навичками відповідної галузі права, вміння вільно та зрозуміло викладати матеріал, користуючись різними методами та прийомами, здатність створювати сприятливе навчальне середовище, де студенти будуть комфортно відчувати себе та мати можливість задавати запитання та дискутувати, розвинені міжособистісні навички, зокрема здатність слухати, розуміти та спілкуватися зі студентами, вміння розвивати мотивацію та інтерес до навчання.

На наше переконання, формування педагогічної майстерності може здійснюватися за допомогою різних методів та прийомів. До таких методів можна віднести самоосвіту та постійне підвищення кваліфікації, участь у тренінгах та семінарах з педагогіки та навчальних методик, консультації з досвідченими колегами та взаємне спілкування в рамках науково-практичних конференцій та семінарів, практична робота викладача, зокрема ведення занять та проведення практичних занять.

Фахівець будь-якої професії повинен володіти двома типами навичок – це hard (tech skills та soft skills. Hard (tech) skills – це професійні, технічні навички, що пов'язані з діяльністю в сфері формалізованих технологій. Оскільки ці навички стійкі, добре проглядаються, вимірні і ототожнюються з конкретними конструкціями, то вони входять в перелік вимог, що містяться в посадових інструкціях. Soft skills – це навички, прояв яких складно відстежити і наочно продемонструвати. До даної групи належать комунікативні та управлінські навички [3, с. 239].

Soft skills мають особливу важливість для викладачів правових дисциплін, оскільки вони доповнюють професійні знання, допомагають підвищити ефективність викладання та забезпечити успіх у професійній сфері.

Основні складові soft skills викладача:

- комунікаційні навички – здатність чітко та зрозуміло висловлювати свої думки, слухати та розуміти співрозмовника;
- здатність працювати в команді – вміння співпрацювати з колегами та студентами, дотримуватися ролей та взаємно підтримувати один одного;

- емпатія – здатність розуміти та співпереживати почуттям студентів, виявляти зацікавленість у їхніх потребах та бажаннях;
- толерантність – здатність приймати різноманітність та розуміти культурні та соціальні різниці між студентами;
- креативність – здатність застосовувати різноманітні методи та прийоми викладання, забезпечуючи інноваційність та цікавість занять;
- організованість – здатність планувати та організовувати свою роботу, ефективно використовувати час та ресурси;
- адаптивність – здатність адаптуватися до різних ситуацій та змін, виявляти гнучкість у роботі та викладанні.

Формування soft skills викладача може здійснюватися такими методами та прийомами, як тренінги та семінари з розвитку soft skills, які надають можливість розвивати конкретні навички та здійснювати практичну роботу в цій сфері, взаємне спілкування зі студентами, яке допомагає розвивати комунікаційні навички, емпатію та толерантність, активна участь у професійних заходах та конференціях, які надають можливість обмінюватися досвідом та взаємодіяти з колегами, постійна самоосвіта та вдосконалення знань з психології, соціології та інших суміжних галузей.

Таким чином, успішна педагогічна діяльність вимагає не тільки глибоких знань в обраній науковій галузі, а й розвинених соціальних та комунікативних навичок, які відносяться до категорії soft skills. Для викладачів правових дисциплін ці навички набувають особливого значення, оскільки вони зазвичай взаємодіють зі студентами, які після закінчення навчального закладу матимуть відповідальні посади в галузі права, де навички комунікації та міжособистісних відносин є ключовими. Однак необхідно також не забувати про формування педагогічної майстерності та удосконалення своїх навичок, оскільки це безпосередньо впливає на професійний рівень викладача та успіхи студентів у навчанні.

Список використаних джерел:

1. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
2. Чужикова В. Г. Методика викладання права : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2009. 430 с. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/16296/chuzhikova.pdf;jsessionid=B1F28D3AA36F4482DECE5F5A3C963EAF?sequence=1>
3. /chuzhikova.pdf;jsessionid=B1F28D3AA36F4482DECE5F5A3C963EAF?sequence=1
4. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 6. С. 239–242.